

П'ятнадцять років в інформаційному вирі

У 1997 році тогочасне Міністерство освіти України після тривалої підготовчої роботи, інспекції провідних вітчизняних експертів масово-комунікаційної діяльності, за рішенням ДАКУ видало ліцензію Ужгородському університеті на право провадження освітньої діяльності для підготовки фахівців зі спеціальності «Журналістика».

ЯК УСЕ ПОЧИНАЛОСЯ

Ідея підготовки журналістів в Ужгородському університеті не була спонтанною. Після розвалу державної системи розподілу випусників вишів з'ясувалося, що упродовж більш ніж п'яти років до Закарпаття не приїхав жоден випусник українських журфаків. Задум відкриття зародився на філологічному факультеті були найдавніші газетярські традиції. Так склалося, що газету «Ужгородський універ-

ситет» (колись «Радянський студент», а ще раніше «За більшовицькі кадри») редагували відомі викладачі-філологи В.І.Ариповський, П.М.Лісовий, В.Г.Чумак, С.П.Пойда та й основними дописувачами до університетської багатотиражки були здебільшого філологи.

У середині 90-х років у вищій школі розпочався активний процес автономізації навчальних закладів, а заодно й ліквідації типових навчальних планів та програм, за якими готували спеціалістів в умовах радянської системи. Кожен університет придумував щось своє, специфічне, характерне для його регіону. Тому віднайти навчальний план для підготовки журналістів виявилось не так просто. Тривалий час в Україні журналістів готували лише в Києві та Львові, згодом почали в Дніпропетровську (з 1991) та Харкові (1996). Фактично Ужгородський університет став п'ятим у державі навчальним закладом, де було відкрито таку спеціальність. Підготовка документів почалася в 1995/1996 навчальному році, проте перша спроба «взяти» Київ не була вдалою — університету відмовили.

До відкриття спеціальності «Журналістика» в нашому виші причетно кілька колег-філологів. Найактивнішу роль відіграла тодішній декан факультету В.В.Барчан. Але жодне засідання робочої групи не обходилося без І.М.Сенька, Т.І.Суран, пізніше до групи долучилася С.В.Грабовська Н.П.Бедзір. Значною мірою факультету сприяло тогочасне керівництво університету та обласної адміністрації: ректор університету В.Ю.Сливка, начальник управління освіти В.В.Росул, голова обласної спілки журналістів Д.А.Воробець.

Сприяли нам і колеги з журфаку Львівського університету імені Івана Франка В.І.Здоровега, Б.В.Потятиник. Чи не найголовнішу роль відіграв патріарх львівського факультету журналістики В.И.Здоровега, який переконував не лише своїх колег, але й київських, що спеціальність «Журналістика» повинна бути в Ужгородському університеті, бо ніхто не знає так добре особливостей крайового інформаційного простору, як самі закарпатські викладачі.

І нарешті після довгих поневірянь владними кабінетами різних рівнів у 1997 році Ужгородський університет отримав ліцензію профільного міністерства на провадження навчальної діяльності для підготовки фахівців зі спеціальності «Журналістика».

НАВЧАЛЬНІ МАЙСТЕРНІ

Навчальний процес на відділенні журналістики у перший рік — неабиякий експериментальний майданчик і для викладачів, і для перших студентів. До речі, із десяти юнаків і дівчат, які вступили на перший курс, диплом отримало лише п'ятеро, такий навчальний тягар міг витримати не кожен, але це зрозуміло вже тепер, коли оглядаємося на пройдений шлях. Першими викладачами відділення журналістики стали Н.П.Бедзір, Ю.М.Бідзіля, М.Ю.Козак, О.Д.Пискач, М.І.Капраль, І.І.Лазоришин. Згодом до викладацького складу долучилися В.И.Жугай, В.Ю.Тарасюк, Г.В.Шаповалова, Я.М.Шебештян.

Закінчення на стор. 2.

ЗНАКОВА ДАТА

П'ятнадцять років в інформаційному вирі

Закінчення. Початок на стор. 1.

Навантаження у викладачів було неймовірне: потрібно було самому вчитися, розробляти зовсім нові навчальні курси, вникати у специфіку журналістських явищ, які саме тоді, в умовах незалежності, почали активно видозмінюватися. Нових підручників із журналістики в Україні катастрофічно не вистачало, університетські бібліотеки були ще наповнені «Історією радянської преси», «Теорією і практикою советської печати» та іншими подібними виданнями. Тим часом усе, що відбувалося в інформаційному процесі краю й держави, здавалося тим важливим, котре студентам треба обов'язково знати. Та й самі викладачі журналістики (й не тільки ужгородські) часто-густо не могли зрозуміти логіки «дикого капіталізму» в інформаційному просторі держави. З метою подолання таких проблем для читання лекцій усілякими способами почали залучатися вітчизняні та закордонні фахівці в галузі мас-медіа, комунікації, економіки та культурології. Тому для студентів перших років навчання читали лекції та проводили консультації й закордонні професори (О.Мороз зі США, Й.Сірка з Німеччини, В.Маринюк із Росії), і вітчизняні (В.В.Різун, В.Ф.Іванов, Н.М.Сидоренко з Київського університету, В.І.Здоровега, Б.В.Потятиник, В.В.Лизанчук зі Львівського).

За ці 15 років до навчального процесу була залучена неймовірна кількість журналістів-практиків, фахівців медіабізнесу: В.П.Мостовий, С.Курпіль, М.Батіг, І.І.Паславський, В.В.Габор, І.Солдатенко, С.Гузь, В.М.Маринюкський, Н.П.Якушко, В.І.Ільницький, О.Д.Гаврош, О.Узурашвілі, Ю.В.Мостова, А.Шевченко, Є.Соболев, М.Падалка, Л.Таран, А.Куликов, В.Доброта, Н.Зотова.

Приємно, що потужна навчально-методична робота дала свої результати: четверо випускників відділення журналістики вступили з першої спроби до аспірантури Київського (Г.Тарканій, М.Шаульський, М.Улиганець) та Львівського університетів (М.Стеців), а останні п'ять років наші студенти здобувають призові місця на всеукраїнській олімпіаді з журналістики.

У свою чергу викладачі кафедри журналістики УжНУ не втрачали найменшої можливості підвищити кваліфікацію. На будь-які пропозиції здобути нові знання відгукувалися чи не всі одразу. Тому майже весь перший склад викладачів пройшов через курси підвищення кваліфікації, стажування, семінари з журналістики у Київському та Львівському університетах, а також через тренінги, які проводили громадські установи та організації: Інститут масової інформації, фонд «Відродження», IREX ProMedia, «Хартія 4», Комісія з журналістської етики, Академія української преси та інші установи й організації.

Сьогодні ужгородські викладачі журналістики вже є авторами численних навчально-методичних посібників із питань масово-інформаційної діяльності, авторами-укладачами першого в незалежній Україні «Словника журналіста». Чимало наших колег тепер уже самі мають досвід проведення навчальних семінарів і тренінгів для викладачів журналістики з інших вишів. Але тішить, що колектив кафедри й далі прагне до поповнення свого фахового багажу знань і має нестримне бажання до вдосконалення. Свідченням цього став дворічний проект кафедри журналістики зі Всесвітнім трестом «Бі-Бі-Сі», де ужгородські викладачі раз у раз перетворювалися на слухачів студентів і активно виконували редакційні завдання відомих британських, ірландських та французьких тренерів із журналістики. Це підтвердив і недавній триетапний проект зі шведським Інститутом підвищення кваліфікації журналістських кадрів FOJO (м.Кальмар).

НАУКОВА ЦАРИНА

Процес підготовки будь-якого фахівця ґрунтується на двох основних засадах: навчально-методичній, яка включає й набуття практичного досвіду, та науковій роботі. Так склалося, що історія журналістикознавчих досліджень на Закарпатті почалася задовго до відкриття спеціальності. Перші ґрунтовні розвідки з'явилися ще на початку ХХ століття, більше того — стараннями І.Гарайди та М.Лелекача була укладена вся бібліографія періодики краю до встановлення тут радянської влади. Серйозні наукові

Декан філологічного факультету Юрій БІДЗІЛЯ та ректор УжНУ Федір ВАЩУК вітають гостей відділення зі Швеції й Києва

проблеми крайової журналістики вирішували у своїх працях такі науковці, як С.Воскресенський, П.Лінтур, П.Лісовий, В.Микитась, І.Сенько, І.Добощ, В.Габор. Але в нових умовах від викладачів не просто вимагалось розробляти будь-яку наукову тему, щоб захистити дисертацію, а саме ту, що пов'язана з навчальними дисциплінами, які він викладає. Адже лише так можна самовдосконалитися та підштовхувати до цього студентів. Тому перед міністерством було порушено клопотання про виділення місць до цільової аспірантури у Львові та Києві. Уже невдовзі Г.В.Шаповалова та В.І.Жугай (випускник львівського журфаку) стали аспірантами Львівського університету імені Івана Франка, а В.Ю.Тарасюк (випускник київського журфаку) став здобувачем в Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Перший вагомий науковий дебют кафедри журналістики на всеукраїнському обшарі відбувся у Львові восени 1999 року. Тоді одразу четверо наших викладачів (Ю.М.Бідзіля, В.І.Жугай, В.Ю.Тарасюк, Г.В.Шаповалова) виступили на міжнародній конференції. І не просто виступили, а майже кожна доповідь на підсумковому засіданні була відзначена як одна з найкращих у своїй секції.

А вже в жовтні 2000 року кафедра журналістики організувала й провела міжнародну наукову конференцію «Засоби масової інформації і становлення державності в Україні», у роботі якої взяли участь понад 150 викладачів і науковців із багатьох вищих навчальних закладів України та зарубіжних країн. Саме в рамках цієї конференції було вперше проведено виїзне засідання Науково-методичної комісії із журналістики при Міністерстві освіти. Відбулися вже десятки виїзних засідань НМК, але приємно усвідомлювати, що ця традиція зародилася саме в нашому університеті. Матеріали ж конференції лягли в основу солідного збірника наукових робіт «Актуальні проблеми журналістики» (Ужгород, 2001). Чимало праць, уміщених у ньому, не втратили актуальності й донині, незважаючи на те, що масово-інформаційні явища в суспільстві швидко змінюються.

2004 рік став найпліднішим у науковій царині: викладачі кафедри Г.В.Шаповалова і В.Ю.Тарасюк захистили у спецрадах Київського університету імені Тараса Шевченка кандидатські дисертації: «Інноваційні процеси в сучасному медіатексті (функціонально-лінгвістичні аспекти)» (Г.В.Шаповалова) та «Журналістська діяльність Августина Волошина в контексті розвитку закарпатської преси» (В.Ю.Тарасюк). А 2006-го В.І.Жугай у спецраді Львівського університету імені Івана Франка захистив кандидатську дисертацію «Становлення якісної преси у посткомуністичному світі».

2007 рік теж став знаковим, оскільки дисертацію захистила вже перша випускниця відділення

Україні, у роботі якої взяли участь понад 150 викладачів і науковців із багатьох вищих навчальних закладів України та зарубіжних країн. Саме в рамках цієї конференції було вперше проведено виїзне засідання Науково-методичної комісії із журналістики при Міністерстві освіти. Відбулися вже десятки виїзних засідань НМК, але приємно усвідомлювати, що ця традиція зародилася саме в нашому університеті. Матеріали ж конференції лягли в основу солідного збірника наукових робіт «Актуальні проблеми журналістики» (Ужгород, 2001). Чимало праць, уміщених у ньому, не втратили актуальності й донині, незважаючи на те, що масово-інформаційні явища в суспільстві швидко змінюються.

2004 рік став найпліднішим у науковій царині: викладачі кафедри Г.В.Шаповалова і В.Ю.Тарасюк захистили у спецрадах Київського університету імені Тараса Шевченка кандидатські дисертації: «Інноваційні процеси в сучасному медіатексті (функціонально-лінгвістичні аспекти)» (Г.В.Шаповалова) та «Журналістська діяльність Августина Волошина в контексті розвитку закарпатської преси» (В.Ю.Тарасюк). А 2006-го В.І.Жугай у спецраді Львівського університету імені Івана Франка захистив кандидатську дисертацію «Становлення якісної преси у посткомуністичному світі».

2007 рік теж став знаковим, оскільки дисертацію захистила вже перша випускниця відділення

журналістики УжНУ О.В.Барчан — «Публіцистика Василя Гренджі-Донського в контексті розвитку закарпатської преси».

ТЕХНІЧНЕ ОСНАЩЕННЯ — ОЗНАКА МОДЕРНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

Перша апаратура, яку закупив університет для кафедри, нині видається не лише скромною, а й смішною: 2 магнітоли, 2 мікрофони, 4 диктофони, 1 комп'ютер. У підпорядкування було віддано таке приміщення університетського телерадіоцентру, у якому на той час не було не лише жодної одиниці робочої техніки, але навіть... підлоги. Із ремонтом приміщення кафедри посприяв колишній ректор університету, професор В.І.Русин. Про те, щоб виділити гроші на придбання техніки для створення телерадіостудії, жодного разу в університеті не йшлося. Навіть редакція газети «Погляд», яка становила чи не єдину базу для практики студентів під час навчального процесу, була забезпечена тільки одним принтером та одним комп'ютером, який слугував одночасно і для набору текстів, і для верстки.

Спроби взяти участь у проектах іноземних компаній та установ, що виділяли кошти під такі програми, спочатку не дали результатів, оскільки зарубіжні партнери перестали працювати з державними інституціями. Так виникла ідея створити громадську медіаорганізацію. І після тривалої роботи, завдяки Посольству США в Україні, таки була створена навчальна телерадіостудія. Завершальним акордом (але не остаточним) для виготовлення власного електронного медіапродукту стала апаратура, яку кафедра отримала після проекту з «Бі-Бі-Сі» (2007). Тепер уже можна говорити про повноцінну підготовку радійників і телевізійників на нашому відділенні.

ДАЛІ БУДЕ...

Неможливо в одному матеріалі охопити все, що відбулося на відділенні журналістики за 15 років: скільки пройшло засідань прес-клубу молодого журналіста «Медіаперспективи», скільки навчальних радіо- й телепрограм створили наші студенти, скільки матеріалів надрукували в пресі. Але впевнено можна сказати, що далі буде більше!.. Буде більше спеціальностей, у відкритті яких повне сприяння пообіцяв ректор УжНУ, доктор технічних наук, професор Федір Ващук. Буде більше навчальної літератури, більше техніки, більше наукових праць, більше міжнародних проектів, більше талановитих студентів, буде ще більше руху в інформаційному вирі. Адже п'ятнадцять для університетської спеціальності — це ще навіть не підлітковий, а зовсім дитячий вік

Юрій БІДЗІЛЯ,

завідувач кафедри журналістики УжНУ, професор

ВИПУСКНИКИ

Доля подарувала мені дунікальний шанс бути безпосереднім учасником створення й розвитку відділення журналістики УжНУ.

1 вересня 1997 року студенти першого набору відділення журналістики, яких було всього

«Ми були першими...»

восьмеро — Володимир Дако, Наталія Жидик, Павло Зийнич, Віталій Мещеряков, Петро Онисько, Ольга Сівак, Оксана Шобей та авторка цих рядків — прийшли на заняття з «Теорії й методики журналістської творчості». Лекцію читала доцент Наталія Прокопівна Бедзір, яка вперше відкрила нам таємниці творчої праці журналіста. Ми були захоплені її поінформованістю, ерудицією, умінням цікаво й дохідливо подавати матеріал. До того ж Н.П.Бедзір була і нашим академнаставником, і особливо турботливим завідувачем відділення. Інші дисципліни зі спеціальності теж принесли нам чимало цікавого. Першими викладачами відділення, з якими ми поринули в невідомий нам світ журналістики, були також доценти Ю.М.Бідзіля, М.Ю.Козак, О.Д.Пискач, викладач В.І.Жугай. Незабутніми за-

лишаться лекції від метрів журналістики, професорів Львівського національного та Санкт-Петербурзького університетів відповідно Володимира Здоровеги та Володимира Маринюка, котрі дали нам неоціненний багаж знань, відкрили материк вітчизняної та зарубіжної журналістики, специфіку журналістської царини. У подальші роки нові дисципліни почали читати В.Ю.Тарасюк, Г.В.Шаповалова, Я.М.Шебештя.

Наші теоретичні знання були закріплені роботою в редакції закарпатських друкованих та електронних ЗМІ, під час ознайомчої практики в Словаччині й Німеччині.

Ми були першими, а тому й вимоги до нас ставилися надзвичайно високі. Знання давалися нелегко, оскільки бракувало підручників, наукової літератури, широкого доступу до Інтер-

нету. Тому сумлінно відвідували заняття, конспектували лекції, консультувалися з викладачами. А потім багато працювали самостійно в бібліотеці. Літературу замовляли через знайомих із Москви, Санкт-Петербурга, Києва, і так формували свої бібліотечки. Готувалися до іспитів серйозно, усім хотілося постати на рівні.

На нашу долю випала важлива місія організувати разом із викладачами й першу газету відділення журналістики — «Погляд», — редакцію якої очолив Володимир Тарасюк. Це була особлива подія в університеті.

Наше студентське життя виявилось доволі насиченим: ми вчилися, займалися науковою роботою, працювали, брали участь у факультетських та загальноуніверситетських заходах. Приємно відзначити, що студенти першого набору мали досить високий рівень підготовки. Тому

трьох з п'ятих випускників отримали дипломи з відзнакою.

Сьогодні варто наголосити, що впродовж 15 років завдяки зусиллям викладачів, старанням студентів наше відділення стало потужним освітнім і науковим осередком. Випускники знаходять себе у сфері мас-медіа як в Україні, так і за рубежом. Після 10 років викладацької роботи можу з упевненістю сказати, що ті, хто вирішив пов'язати своє життя з журналістикою, — особливі. Як 15 років тому, так і сьогодні справжніх студентів-журналістів упізнаєш відразу — у кожного з них особлива іскорка в очах. Юнаки й дівчата неординарно мислять, живуть творчо, виявляють активну громадянську позицію. Тому від імені перших випускників-журналістів УжНУ бажаю нинішньому поколінню молоді гідно продовжувати добрі традиції нашого відділення, закладені студентами й викладачами 15 років тому.

Олеся БАРЧАН,

доцент кафедри журналістики УжНУ, кандидат філологічних наук

АРГУМЕНТИ І ФАКТИ

Штрихи до портрета кафедри журналістики УжНУ-2012, або Дещо про науково-методичну діяльність

Науковий семінар з участю студентів

Якщо виходити з того, що Університет шукає істину з допомогою науки, то дослідження є його основним завданням.
Карл ЯСПЕРС

Обов'язковість наукової роботи студентів і викладачів сучасного вишу, здавалося б, є аксіомою. Як можна підготувати справжнього фахівця, не навчивши його системно оцінювати різноманітні явища буття, усвідомлювати складність взаємозв'язків реалій, ставити собі мету, окреслювати завдання як шляхи її досягнення, задіювати адекватний інструментарій і бачити та осмислювати щось нове у багатоманітному мінливому житті?!

Виявляється, у сьогоднішньому розумінні журналістської освіти є й думка про непотрібність наукової роботи студента. Мовляв, журналіст — це практик, якому наукова діяльність майже нічого не дає. Тут виносимо за дужки очевидність взаємозв'язку теорії та практики (вони становлять нерозривну діалектичну єдність) і лише зауважимо: звідки візьмуться спеціалісти, здатні неспотворено сприймати факти, сумлінно й об'єктивно їх оцінювати, глибоко аналізувати і, зрештою, в адекватній формі ознайомлювати широкий загал із соціально значущими подіями та явищами? Тому нам більше імпонує думка Анатолія Захаровича Москаленка про необхідність високої аналітичної культури журналіста, зваженої інтерпретації дійсності, адже «від журналіста чекають не просто сумлінного мислення, а насамперед глибокого осмислення і всебічного аналізу складних життєвих процесів». З огляду на те, що мас-медіа — «суспільний реалізатор наукового пізнання», фахова підготовка журналіста вимагає і набуття основних навичок наукової діяльності.

Кафедра журналістики твердо переконана: без повноцінної наукової роботи студентів і викладачів немає справжньої університетської освіти. Концептуально для нас є позиція Вільгельма фон Гумбольдта: «Головне завдання вищих наукових закладів — поєднати у собі об'єктивну науку з суб'єктивною освітою», університети повинні

«опрацювати науку в найглибшому, якнайширшому сенсі слова та передати духовному вихованню вже опрацьований матеріал». Не можна не погодитися і з думкою Карла Ясперса про те, що «сенс Університету полягає в тому, щоб опромінювати своїх студентів ідеєю цілісності окремої науки й ідеєю цілісності пізнання взагалі. Весь навчальний процес, набуття навичок та знання матеріалу стає шкідливим, якщо поштовхом до цього не слугує ідея науки».

Ми працюємо у різних напрямках журналістикознавства. І це добре. Тут знову апелюємо до А.Москаленка, котрий, розуміючи інтердисциплінарний характер журналістики, довів, що наука про пресу не повинна бути відокремленою від суміжних наук, ігнорування досягнень яких може призвести до «ремесництва і цеховщини». Тому «вивчення преси вимагає об'єднання зусиль філософських, історичних, лінгвістичних і літературознавчих дисциплін (...)». Безперечно, усяка наукова робота, у тому числі журналістикознавча, ґрунтується на принципах гносеології, є творчою, свідомо прогностичною і синтезуючою діяльністю, котра втілюється у різних формах і засобах пізнання. У кафедральну наукову проблематику входять питання історії, теорії і практики функціонування засобів масової інформації. Комплексна тема «Становлення українських національних медіа: проблеми історії, мови та теоретико-практичні новації» дозволяє кожному викладачеві реалізувати свої наукові пріоритети, індивідуальні підходи й уподобання та залучити до розвідок молодих науковців. У межах цієї теми за п'ятнадцять років викладачі кафедри видали не одну сотню наукових праць, серед яких статті та тези у фахових виданнях, монографія «Августин Волошин — публіцист», лексикографічна праця «Словник журналіста: терміни, мас-медіа, постаті» тощо. На кафедрі виконано 7 дисертаційних досліджень, опубліковано чимало навчально-методичних посібників, зокрема «Преса Закарпаття XIX — XX ст.» (із грифом Міністерства освіти і науки), «Літературне краєзнавство», «Основи наукових досліджень», «Неологізми в мові сучасних мас-медіа», «Мова сучасних українських мас-медіа», «Структура часопису: курс лекцій О.Бочковського», «Основи професійного мовлення теле-

радіожурналіста», «Морфологія сучасної української літературної мови. Ч. 1. Іменні частини мови», «Морфологія сучасної української літературної мови. Ч. 2. Дієслово, прислівник, службові частини мови, вигук», «Основи журналістики», «Реклама у ЗМІ», «Історія української журналістики» та інші, а також науково-популярне видання «Розвиток спорту на Закарпатті в незалежній Україні (1991 — 2011)».

Зараз кілька членів кафедри журналістики здійснюють дисертаційні розвідки, присвячені, до прикладу, вивченню періодики як засобу етноідентифікації національних груп у мультикультурному інформаційно-комунікативному середовищі, дослідженню назв гірського рельєфу в українських говорах Карпат, аналізу функціонування преси Закарпаття XX — початку XXI ст. в аспекті трансформації методів впливу на громадську думку, розвитку національної ідеї в закарпатській пресі другої половини XX ст.

Студенти успішно долучаються до нашої наукової діяльності. Переконані: журналістикознавчі дослідження відіграють важливу роль у формуванні майбутньої професійної компетенції фахівця. Вони втілюються на загальнонаукових засадах із за-

лученням теоретичної та методологічної баз наук переважно гуманітарного напрямку. Наукова діяльність не тільки підвищує професійний рівень журналіста, а й гармонійно розвиває особистість, учить мислити, бачити широкій спектр проблем, виокремлювати серед них найбільш актуальні, виробляти алгоритм їхнього пізнання, тобто чітко ставити мету, накреслювати комплекс завдань її досягнення. Цілком зрозуміло, що тематика курсових і дипломних робіт переважно стосується актуальних проблем сучасного журналістикознавства, серед яких — ефективність використання мовних ресурсів у процесі текстотворення, типологія медіаторчості, історія розвитку засобів масової інформації в поліетнічному середовищі, специфіка сучасної фотожурналістики як візуального осмислення дійсності, дизайнерські засоби відображення типологічних особливостей періодичного видання, рекламний текст як складова сучасного українського медіапростору, особливості формування іміджу засобами масової інформації, своєрідність застосування комунікативних технологій мас-медіа в контексті сучасних політичних реалій тощо. Уже традиційними стали не тільки щорічні студентські наукові конференції, а й семінари, на яких майбутні випускники мають змогу апробувати нові ідеї, гіпотези, концепції. Конкретним результатом такої роботи є збірники студентських наукових праць. Це все, як ми вважаємо, позитивно впливає на рівень виконання підсумкових кваліфікаційних досліджень.

Викладачі кафедри журналістики систематично працюють над розробкою і вдосконаленням навчальних програм різноманітних дисциплін. На жаль, практика підготовки типових програм провідними установами наразі припинена, тому така важлива складова науково-методичної роботи стала тепер по-справжньому креативною, індивідуальною та набула пошукового сенсу. Ми розробили не тільки методичне підґрунтя центральних дисциплін, а й запропонували оригінальні спецкурси, орієнтовані на вивчення спеці-

фіки сучасних соціальних медіа онлайн-журналістики, медіакритики, режисерської майстерності, ЗМІ у контексті комунікативної лінгвістики. Приємно, що деякий наш методичний досвід запозичували колеги й з інших університетів, зокрема взірці різноманітних практичних завдань до комплексного державного іспиту, проблематику студентських наукових досліджень.

У своїй науково-педагогічній діяльності послідовно керуємося пороною видатного українського вченого-філолога, педагога і церковно-громадського діяча Івана Огієнка (митрополита Іларіона) про те, що «кожний учений мусить якнайкраще знати свою соборну літературну мову (...)» та «(...) бути зразком доброго знання своєї літературної мови». Завжди пам'ятаємо: «студентство вищих шкіл — то найкращий цвіт нації, то найміцніший її ґрунт, на якому вона зростає», а тому «мусить бути одним із найсильніших двигунів розвою й консервації своєї соборної літературної мови» (професор, доктор Іван Огієнко «Наука про рідномовні обов'язки: Рідномовний катехизис для вчителів, робітників пера, духовенства, адвокатів, учнів і широкого громадянства», 1936 р.).

Відділення журналістики сформувалося на філологічному факультеті Ужгородського університету під впливом найкращих академічних традицій, котрі підтримують і розвивають усі викладачі кафедри, серед яких чимало вдачних випускників нашої alma mater. У нас панує доброзичлива атмосфера, ми прагнемо інтелектуальної різноманітності, невимуженості, усіляко культивуємо свободу думки, часто дискутуємо, підтримуємо дух колективної творчості. Погодьтеся, краще, ніж Вільгельм фон Гумбольдт, не скажеш, тому цитуємо: «(...) сам інтелектуальний чин людства врожаїть лише на ґрунті співпраці, для всіх стає очевидною загальна, первісна сила, проміння якої несуть вибрані. Щоправда, не тому, що один привносить те, чого бракує іншому, а тому, що успіх одного додає іншому завзяття».

**Ярослава ШЕБЕШТЯН,
Галина ШАПОВАЛОВА,**

доценти кафедри журналістики
УжНУ

Результати наукового дослідження презентує студентка магістратури Яна КОЗАК

ПРОФЕСІЙНІ КОНТАКТИ

«Постійно змінюючись, можна залишатися самим собою...» —

Галина ШУМИЦЬКА біля редакції однієї з популярних британських газет

Стверджує Невілл Броді, англійський дизайнер, оформлювач журналу «The Face». Цей вислів може слугувати своєрідним девізом, під яким уже тривалий час працює кафедра журналістики, переймаючи досвід найкращих світових медіашкіл на практиці.

Так, упродовж останніх десяти років усі члени кафедри стажувалися у провідних вишах України (Інституті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Львівському національному університету імені Івана Франка) та за межами держави: у США (за програмою імені Фулбрайта), Швеції (вища школа журналістики FOJO (м. Кальмар), Великобританії (Бі-Бі-Сі) тощо. Завдяки міжнародним проектам відділення журналістики має добру матеріально-технічну базу.

2004 року при відділенні журналістики Ужгородського національного університету засновано громадську організацію «Медіаперспективи», членами якої стали викладачі та студенти підрозділу. За допомогою цієї організації та за сприяння Посольства

США в Україні при відділенні створено сучасну телерадіостудію, на базі якої студенти мають змогу набувати досвіду роботи в електронних мас-медіа, опанувати дисципліни, пов'язані з функціонуванням аудіовізуальних засобів масової інформації, реалізовувати себе як творчі особистості, втілювати власні ідеї, виготовляючи аудіовізуальну продукцію (публіцистично-художні телефільми, теле- і радіопрограми тощо).

2007 року знову ж таки за кошти Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні видано авторську колективну працю викладачів кафедри журналістики — «Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті».

Протягом 2005 — 2007 років, відповідно до Угоди між представниками Всесвітнього тресту Бі-Бі-Сі в Україні та Ужгородським національним університетом, викладачі кафедри журналістики у рамках проекту Євросоюзу / TACIS-BBC «Розвиток медіанавичок — Україна» взяли участь у тренінгах та семінарах з упровадження новітніх технологій і методів викладання. Заходи, які проводили працівники Бі-Бі-Сі, Вищої школи журналістики Лілля (Франція), департаменту журналістики Дублінсько-

го технологічного університету тощо, проходили у Києві, Сімферополі, Ужгороді, Ліллі (Франція), Лондоні (Великобританія) та інших містах.

Уважається, що у Великобританії, країнах Скандинавії, США поширена школа виховання інформатора: медійник має всебічно висвітлити факт, але не коментувати його. Професійність репортерської журналістики вимірюється передусім оперативністю. Отже, тренери, що представляють цю школу, шліфували вміння швидко знаходити якісні джерела інформації, перевіряти її достовірність, писати стисло, економно, створювати часом сенсаційні повідомлення зі звичайних, на перший погляд, фактів.

У Франції ж домінує школа виховання аналітика-журналіста, здібного до власного погляду на факти, до їх інтерпретації. Тому французькі тренери особливий акцент робили на принципах відбору фактів, встановленні причинно-наслідкових зв'язків між окремими життєвими явищами, процесами, вмінні показати їх у розвитку.

Оскільки аналітика — справа стратегічна, а робота з фактами — тактична, то названі напрями не мають розглядатися як взаємовиключення. Такого висновку дійшли ужгородські викладачі й училися всьому корисному. Життя доводить — саме такий досвід має перспективу.

Бо ж уже впродовж 2011 — 2012 років викладачі кафедри разом із колегами з Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Черкаського національного університету брали участь у шведсько-українському проекті, що проходить у три етапи: спочатку — у Києві, потім — у Швеції (Кальмар, Стокгольм), тоді — в Ужгороді.

Побачене й почуте свідчить про те, що одна з найкращих світових шкіл журналістики наголошує на підготовці універсального фахівця, готового до роботи на мультимедійних платформах. І це зрозуміло, адже нинішні умови економіки й ринку вимагають від працівника ЗМІ одночасно і вузької спеціалізації (досягнення майстерності у чомусь одному й зосередження на цьому), і

Викладачі кафедри журналістики Ужгородського університету Ганна ТАРКАНІЙ, Іван БАБУЩАК, Галина ШАПОВАЛОВА, Віталій ЖУГАЙ на стажуванні в Лондоні

універсальності: треба володіти традиційними журналістськими навичками, а також знати про засоби мультимедіа та інші елементи, зумовлені специфікою інтернету, й бути готовим до будь-яких змін в організації власної праці. Тому тут знадобиться і тактика, і стратегія.

Днями зі Сполучених Штатів Америки повернувся завідувач телерадіостудії Іван Бабушчак, який перебував там у рамках програми «Open World» («Відкритий світ»), метою якої є зміцнення співпраці між Україною та США. Реалізується це шляхом надання змоги професіоналам у різних галузях діяльності зустрітись із зарубіжними колегами, обмінятися досвідом і цікавими ідеями. Програма має щорічне фінансування від Конгресу США й призначена для працівників, котрі, незважаючи на відносно молодий вік, уже показали сильні лідерські якості і зацікавилися переїняттям досвіду та підтримкою професійних й особистих контактів з іноземцями після повернення на Батьківщину.

Колега наголошує, що школи та університети США постійно відстежують ринок праці: якщо попит на працівників у якійсь сфері діяльності знижується, за декілька місяців влаштовується перекваліфікація — відкривають нові спеціальності, аби випускати студентів,

котрі в майбутньому стовідсотково будуть забезпечені місцем роботи. Тобто навчальні заклади готують таких фахівців, яких уже чекають на підприємствах.

В іноземних вишах, що випускають майбутніх медійників, поширеною є така практика: бодай один семестр простудіювати в навчальному закладі іншої держави, аби мати з чим порівняти власний досвід, запозичити нові корисні ідеї. Гадаємо, така практика була б корисною і для української медіаосвіти, особливо в нинішніх, глобалізаційних, умовах. На це кафедра журналістики націлює своїх вихованців.

Приємно, що студенти відділення уже другий рік посліпль мають змогу працювати в Літній школі журналістики ім. Карла Гавлічека Боровського у Чехії. Щороку до Гавлічкового Броду з'їжджаються молоді медійники з усієї Європи обмінюються досвідом і набути нових знань.

Отже, українська школа журналістики має свої гарні традиції, особливо в галузі публіцистики, проте всякий досвід є корисним. Важливо насправді і те, і те: не втратити себе у світі і світ у собі — «постійно змінюючись, можна залишатися самим собою...»

Галина ШУМИЦЬКА,
доцент кафедри журналістики
УжНУ

Учасники шведсько-українського проекту з Києва, Ужгорода та Скандинавії

НАША ГАЗЕТА

Погляд в історію «Погляду»

Про студентський університетський часопис

Редакційна летючка

Навчальний процес журналістів УжНУ годі уявити без такої ж системної практичної роботи. Однією з форм удосконалення медійних навичок, здобуття досвіду творчої та організаційної праці є діяльність студентів по випуску газети «Погляд».

Історія часопису розпочалася з жовтня 1998 року. Саме тоді з ініціативи ректора Ужгородського університету Володимира Сливки та за безпосереднього сприяння завідувача кафедри журналістики Валентини Барчан на щойно відкритому відділенні журналістики вирішили створити періодичне видання.

З одного боку, газета була покликана виконувати «навчальну» функцію серед студентів-журналістів, а з другого, стати органом ученої ради вишу. Ось так із самого початку, балансує між офіційним і неофіційним статусом, «Погляд» і вирушив у самостійне журналістське плавання.

Перше число газети вийшло 26 січня 1999 року. Відтоді цей місячник, дизайн якого розробила знавець своєї справи, незмінний художник-верстальник, викладач кафедри журналістики Леся Поліха, став для студентів своєрідною творчою лабораторією, хо-

рошим стартовим майданчиком на шляху до підкорення професійного олімпу. Адже практикуючись у своїй газеті, юнаки й дівчата досконало вивчають стадії випуску видання й журналістської праці загалом, починаючи зі збору матеріалу та завершуючи друком і розповсюдженням готового продукту.

За майже 15-річну історію наш часопис пройшов еволюційний шлях становлення й розвитку. Із редакцією видання пов'язано чимало молодих журналістів, які сьогодні відомі не лише на Закарпатті. Є всі підстави вважати, що «Погляд» і надалі лишатиметься сталим і змінним водночас. Сталим, оскільки погляд на події, факти і явища зостався таким же — студентсько-викладацьким. А змінним, тому що кожне покоління молодих авторів привносить якусь свою, нову творчу частку в газету, від чого вона й певною мірою оновлюється.

Відрядно, часопис розвивається планомірно, без адміністративного тиску й необґрунтованого втручання з боку керівництва кафедри, факультету, університету. Більше того, кожен із очільників вишу (професори В.Сливка, В.Русин, М.Вергеш, В.Ніколайчук) у міру своїх можливостей і власного бачення підтримував газету, забезпечував її матеріально-технічну складову

й дотримання базових принципів свободи слова. Цю хорошу традицію підхопив і нещодавно обраний ректор УжНУ, доктор технічних наук, професор Федір Ващук. Зокрема завдяки йому видання оновило комп'ютерну техніку, стало повноколірним і більш ніж утричі наростило наклад. Таким чином студенти мають усі можливості розкрити свій творчий потенціал, набути перших азів майстерності в газетній справі, а читачі адекватно оцінити старання молоді. Не все, звичайно, удається сповна, але вже є перші вагомі здобутки. Невипадково «Погляд» відзначений грамотою за участь у Всеукраїнській виставці студентських мас-медіа та в Міжнародній науково-практичній конференції «Студентські мас-медіа в Україні: реалії та перспективи розвитку» (Запоріжжя, 2007), посів 3 місце у всеукраїнському конкурсі студентських друкованих засобів масової інформації (Запоріжжя, 2008), став лауреатом обласної Почесної відзнаки «Оберіг Срібної Землі» (Ужгород, 2008), нагороджений Закарпатським обласним управлінням у справах інформаційної політики за внесок у підготовку журналістських кадрів та іншими нагородами.

Крім того, наш часопис неодноразово брав участь у різноманітних акціях, заходах. Зокрема представники газети долучалися до сплаву гірською Тисою з метою популяризації туризму й здорового способу життя та пропаганди високої екологічної культури серед населення Закарпаття, виступали в спортивних змаганнях серед працівників засобів масової інформації області з нагоди Дня журналіста, брали участь в анти-тютюновій кампанії тощо.

Під керівництвом досвідчених викладачів кафедри журналістики та за сприяння наставників з інших факультетів, за підтримки ректорату студенти-журналісти й надалі забезпечують підготовку матеріалів та їх вихід у світ на всіх стадіях випуску часопису, який Артур Шопенгауер справедливо назвав секундною стрілою історії. Редакція газети також надає можливість виступити на своїх шпальтах представникам усіх підрозділів вишу. Отож якщо у вас є що сказати й підказати, звертайтеся до нас.

Адреса редакції: 88016 м. Ужгород, вул. Університетська, 14 (центральный корпус УжНУ, поруч з аудиторією М1). Тел.: (0312) 64-32-46. E-mail: poglyaduzhnu@mail.ru, poglyaduzhnu@gmail.com

Володимир ТАРАСЮК,
головний редактор газети
«Погляд», доцент кафедри
журналістики УжНУ

«І ПОГЛЯД Твій – він вартий більше, ніж мільйони слів...»

Поглядом можна пронизувати, зміряти, осягнути...

Можна одного разу зустрітись поглядом із людиною — і потім постійно згадувати ту мить... А можна соромитись погляду — і постійно його відводити... Можна крадькома кинути погляд, можна з першого погляду зрозуміти особу... А можна протягом усього життя не підозрювати що ж приховується за отим поглядом.

У кожного свій погляд, кожен має на нього право. У кожного різні асоціації... Та у студентів УжНУ ось уже 14-й рік свій «Погляд». І не сумнівайтесь: так чи інакше, для кожного по-різному він найкращий! І справді, як у пісні «Океану Ельзи», «він вартий більше, ніж мільйони слів»!

Читайте та СПОГЛЯДАЙТЕ разом із нами!

Олександра АРТЮХІНА,
студентка відділення журналістики.

«...усім бажаю!»

Марія РИБЧЕНКО, редактор редакції інформаційних програм телеканалу «Тиса-1», колишній коректор «Погляду»:

— У «Погляді» я працювала коректором два роки. І багато чого навчилася. Адже одна справа — зубрити правила української мови, і зовсім інша — на практиці вчитувати чужі матеріали. Спочатку здавалося, що в мене просто їде дах:) І хоч тепер я працюю на телебаченні, навіть тут мені знадобилися навички, здобуті при роботі в газеті. Бо ж грамотні матеріали цінують усюди. На мою думку, головне призначення університетського часопису полягає в тому, щоб студенти тут «виписувалися». Саме в «Погляді» я робила перші кроки та створювала свої маленькі шедеври. Для мене це видання стало хорощим ґрунтом для подальшої професійної діяльності. Чого й усім бажаю!

Перше усвідомлення

Мар'яна УЛИГАНЕЦЬ, старший редактор соціального шоу «Один за всіх» (телеканал «СТБ»):

— Перше усвідомлення себе як журналіста у більшості студентів пов'язане саме з «Поглядом». Пам'ятаю, як підстрибувала від радощів, коли побачила в рідній газеті свою першу статтю (про студента-іноземця). «Погляд» не тупцює на місці. Нещодавно взяла вилання до рук і зловила себе на думці: хоч уже давно випустилася, мені цікаво читати це часопис. Він став традицією, яку повинні берегти всі покоління студентів. Хай їх «Погляд» залишається ширим, неординарним, молодим.

«Погляд» — моя перша робота. Коли мене запитують, де я так швидко навчилася друкувати, гордо відповідаю: «Спасибі за довіру Володимире Юйовичу! А ще — за людяність і щирість. Пісня, яку ви склали й виконали для свого курсу на випускному, розчулила нас.

Із теплотою згадую й інше. Наприклад, захоплювалася Галиною Василівною. Треба ж так володіти словом! Зізнаюся: чимало Ваших «фішок» я сплагатила. А Іван Іванович не боявся нас відпускати у вільне плавання: камеру в руки — і вперед! Він як ніхто дарував нам свободу. І без сумніву, авторитет нашого відділення — Юрій Михайлович Бідзіля. Як мені гордісно було про нього чути в Києві, в Інституті журналістики.

Справжня студентська практика

Мирослава ШИМОН, Ірина ЛЕВІНА, студентки відділення журналістики:

— Починаючи з першого курсу, нам викладачі говорять, що теорія без практики неможлива. Під час пар ми вчимо перше, а інше отримуємо, більшою мірою, у «Погляді». Спочатку здавалося, що це все важко, незрозуміло, але з часом, коли ми увійшли в роботу, стало набагато легше.

У студентській газеті доволі цікаво. Ми весь час ходимо на події, збираємо інформацію, маємо можливість робити матеріали на ті теми, які самі собі оберемо. Є й інша сторона: ми як працівники «Погляду» вміємо верстати часопис, знаємо основні принципи роботи зі статтями. Отже, здобуємо нецінний досвід, бо, йдучи на практику в газетно-журнальній видання або починаючи працювати, ми вже знаємо специфіку «журналістської кухні». Це полегшує справу і нам, і нашим керівникам.

За час пратикування в рідній газеті ще вивчили коректорські знаки, за допомогою яких варто виправляти полоси, набули навичок літературного редагування. Словом, для нас «Погляд» став справжньою студентською практикою!

Кожен повинен мати «Погляд»!

ТЕЛЕРАДІОСТУДІЯ

Практика без відриву від навчання

Із послом США Джоном Гербстом

Студенти відділення журналістики УжНУ мають добру базу для того, щоб стати хорошими спеціалістами в галузі теле- і радіожурналістики. При кафедрі діє сучасний телерадіоцентр, де майбутні медійники мають можливість провадити повний цикл виготовлення радіопрограм і телевізійної продукції, готувати матеріали для друкованих ЗМІ й інтернет-видань.

Телерадіоцентр кафедри журналістики створений 2005 року за сприяння Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні. Тоді підготовлені студентами радіопроекти й телесюжети так сподобалися представникам Фонду, що відкривати студію приїздив Надзвичайний і Повноважний посол США в Україні Джон Гербст. Значну частину обладнання кафедра журналістики також отримала 2007 року в межах проекту ЕС / TACIS BBC «Розвиток медіанавичок — Україна».

Телерадіоцентр відкриває для майбутніх журналістів значні можливості. Студенти можуть спробувати себе в ролі редактора, режисера, диктора, оператора, режисера монтажу тощо. Тут відбуваються заняття з телевізійної і

радіої журналістики, із дисциплін спеціалізації. Студенти вчать працювати з технікою, здійснюють запис і монтаж теле- і радіопрограм, вивчають верстку й дизайн друкованих та інтернет-медіа. У студії проходять також практичні заняття з мовознавчих дисциплін, під час яких майбутні журналісти виконують аудіо- й відеозаписи свого мовлення й невербальних засобів спілкування, аналізують їх і з'ясовують, які недоліки потрібно виправляти.

Робота в студії перед камерою та мікрофоном дає студентів можливість звикнути до техніки й працювати професійніше, впевненіше, дивитися на техніку, як на журналістський інструмент.

Майбутні медійники практикуються не тільки в студії, а й знімають репортажі за межами університету, використовуючи телевізійні журналістські комплекти.

Студенти вдосконалюють свої вміння й під час проходження виробничої практики в студії: на четвертому курсі — радіої, на п'ятому — телевізійної. На базі телерадіоцентру юнаки й дівчата створили чимало фільмів, радіопрограм, рекламних роликів, які за рівнем не поступаються матеріалам досвідченіших колег.

Завідувач телерадіоцентру Іван Бабушчак має досвід роботи на місцевих радіостанціях і за-

гальноукраїнських телеканалів, стажувався на BBC в Лондоні, пройшов підготовку за програмою «Тренінг для тренерів»; співпрацював із викладачами Кембриджського, Оксфордського, Дублінського університетів, університету міста Ліль, шведського інституту FOJO. Разом із македонським телевізійником Сашею Зайковим розробив проекти телерадіостудій не тільки УжНУ, а й Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського. Викладачів двох останніх вишів навчав практичних навичок тележурналістики. Нещодавно повернувся зі США, де вивчав досвід роботи студентських медіа міста Вічита.

У телерадіоцентрі працюють і вихованці кафедри журналістики УжНУ — телеоператори Яромир Лобода і Роман Сов'як; інженер студії — Мартін Мальованець.

Прийшли до нашої телерадіостудії й перші перемоги. Зокрема, 2008 року в Запоріжжі на всеукраїнському конкурсі студентських засобів масової інформації наша телестудія посіла 2 місце. Сподіваємося, це тільки початок...

Василь ШАРКАНЬ,
старший викладач
кафедри журналістики,
кандидат філологічних наук

Навчальна лабораторія...

Іван БАБУЩАК, завідувач телерадіоцентру, викладач кафедри журналістики УжНУ:

— Телерадіоцентр — це навчальна лабораторія, де студенти вчать працювати з різною технікою, відшліфовують свої навички, щоб якнайкраще виглядати на телеекрані й звучати в радіоефірі. Студентам подобається в нас працювати. Вони залюбки виконують практичні завдання, роблять репортажі. Звичайно, перші кроки не зовсім досконалі, але в університеті молодь і є для того, щоб учитися. Тому я завжди кажу студентам, що в навчальній студії вони мають право на помилки, бо їх не бачить глядач. Але в будь-якому разі ми рухаємося вперед.

Робота до душі

Роман СОВ'ЯК, студент 5 курсу відділення журналістики, оператор телерадіоцентру:

— Дуже добре, що при кафедрі журналістики діє такий телерадіоцентр. Адже саме тут студенти виготовляють свої перші теле- й радіопродукти, вчать азів операторської майстерності, режисури, пробують себе в ролі дикторів телебачення та радіо. Чимало моїх колег завдяки цьому — універсальні журналісти: і напишуть, і відзняють, і начитають.

Знаю чимало таких юнаків і дівчат, котрі не особливо хотіли вчитися, поки не прийшли на пари в студію й не спробували себе в ролі медійників. Особисто я, крім усього згаданого, у телерадіоцентрі знайшов друзів і роботу, котра мені до душі.

«...організовано й цікаво»

Анна МАЛАНОВА, студентка 2 курсу відділення журналістики:

— Цього семестру в студії ми маємо заняття з радіожурналістики й орфоепічного практикуму. Створюємо випуски новин для радіо. Шукаємо міські, університетські та факультетські вісті, пишемо й редагуємо тексти, пробуємо себе в ролі радіоведучих, монтуємо інформаційні випуски. Робота в студії проходить цікаво.

«Тут створені всі умови для праці»

Яромир ЛОБОДА, студент 5 курсу відділення журналістики, оператор телерадіоцентру:

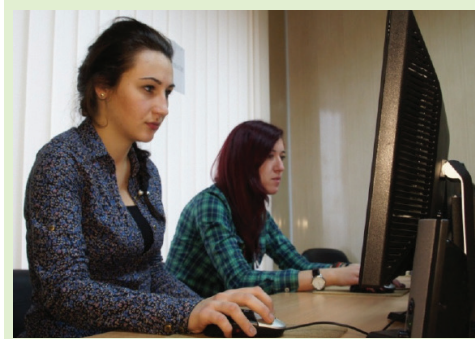
— Ніколи не думав, що буду навчатися на п'ятому курсі. А працювати в університеті — це взагалі фантастично. Приємно поєднувати навчання з роботою, адже вона безпосередньо стосується сфери моїх зацікавлень. Саме в телерадіоцентрі здобув перші практичні навички, зокрема як правильно знімати на камеру, монтувати сюжети тощо. Тут створені всі умови для праці, головне бажання журналістів розвиватись!

У різних іпостасях

Катерина БРИЖАНЬ, студентка 4 курсу відділення журналістики:

— Хоч моєю спеціалізацією є друковані ЗМІ, у телецентрі працюю часто. Тут у нас проходять пари з фотожурналістики, дизайну й верстки друкованих видань, з інформатики. Заняття на комп'ютерах дають змогу опанувати програми, навички роботи з якими необхідні сучасному медійникові. Крім того, ми маємо змогу спробувати себе не тільки як журналісти, але і як дизайнери, верстальники, фотографи.

...і весела атмосфера

Дарія РУСНАК, студентка 4 курсу:

— У студії в нас проходять практичні з радіо- й телемонтажу, операторської майстерності та інших дисциплін спеціалізації. Тут ми маємо можливість створювати власні матеріали за допомогою професійного обладнання, монтувати їх. Студенти із задоволенням працюють у телерадіостудії, адже в ній завжди панує творча й, крім того, весела атмосфера.

Студенти 2 курсу готують радіовипуск

ПРОЕКТИ

Щоб «Медіаперспективи» ставали ближчими

Прес-клуб молодого журналіста почав працювати в рамках проекту ЄС/TACIS BBC «Розвиток медіанавичок — Україна»

Ідея створення прес-клубу на базі відділення журналістики УжНУ виникла восени 2005 року: надійшов лист від Андрія Куликова, експерта проекту, з рекомендацією поїхати до Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка перейняти досвід організації роботи та провести перше засідання прес-клубу в УжНУ.

Постала проблема з приміщенням: його можна було орендувати, щоб прес-клуб діяв принаймні рік-півтора (до закінчення проекту), проте керівник кафедри Юрій Бідзіля наполіг на далекій перспективі — це має бути університетське приміщення, аби робота прес-клубу могла тривати й надалі.

Реалізація цих планів повністю належить студентам 2008-го, 2009-го та 2010-го років випуску: вони самотужки в кілька етапів об'їздили аудиторію філологічного факультету № 406 під прес-клуб. Першими координаторами стали тодішні другокурсниці Мар'яна Стеців та Мар'яна Улиганець. Досвідом роботи щедро ділилася Ганна Тарканій, яка вже три роки працювала координатором Ужгородського прес-клубу.

Тема першого засідання — «Журналістська освіта в Україні: інтегрування в Болонський процес». У її обговоренні взяли участь: голова проекту Ентоні Гоусон, завідувач кафедри журналістики Юрій Бідзіля, київський журналіст Андрій Шевченко, головний редактор газети «Ужгород» Василь Комарницький, координатор Ужгородського прес-клубу Ганна Тарканій, професор кафедри української мови Любомир Белей, проректор УжНУ Олександр Сливка, завідувач кафедри української літератури Валентина Барчан (перший за-

відувач кафедри журналістики), завідувач кафедри російської літератури Іван Сенько, завідувач кафедри французької мови та зарубіжної літератури Михайло Рошко, інші викладачі, студенти.

Найчастішими гостями прес-клубу впродовж наступних двох років були Ентоні Гоусон (голова проекту), Дана Смоляк (менеджер проекту), Андрій Куликов (експерт проекту), професор Олександр Сливка (проректор УжНУ).

Зустрічі завжди були цікавими, змістовними, насиченими. І викладачі, і студенти відділення журналістики набували практичного досвіду роботи, бо завдяки проекту мали змогу співпрацювати з найкращими теоретиками й практиками журналістики Європи. Тренерами були: Майкл Фолі — викладач журналістики Дублінського інституту технологій (Ірландія); Гаррі Браун — голова магістерської програми Дублінського інституту технологій (Ірландія); Валері Парлен — викладач журналістики Вищої школи журналістики м. Лілль (Франція); Дімітрі де Кошко — заступник керівника інформативного Франс Пресс (Франція) та ряд інших.

Після закінчення проекту прес-клуб продовжує працювати й радо вітати гостей, а їх у нас чимало: Джон Гербст — Надзвичайний і Повноважний посол США в Україні; Володимир Мостовий (головний редактор видання «Дзеркало тижня») та Юлія Мостова (заступник головного редактора видання «Дзеркало тижня»); Костянтин Родик (керівник всеукраїнського рейтингу «Книжка року», головний редактор видання «Книжник-ревію») та Галина Родіна (директорка Центру рейтингових досліджень); доктори Хайке Дьорренбехер та Валерій Іванов, які провели дводенний тренінг на тему «Світові стандарти журналістики» для студентів відділен-

Одні з перших творців Прес-клубу молодого журналіста

ня журналістики; Михайло Батіг (співзасновник УНІАН, член комісії з журналістської етики), Ігор Солдатенко (секретар комісії з журналістської етики), Роман Вибрановський (директор із виробництва публіцистичних програм НТКУ), Валентина Доброта (журналіст телеканалу «1+1»), Петро Часто (головний редактор видання українців Америки «Свобода») та інші відомі люди.

У листопаді цього року в прес-клубі відбувалися тренінг-зустрічі зі шведськими наставниками з Інституту FOJO Класом Ту-

ром і Веронікою Менжун та київськими колегами з Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка на чолі з директором професором Володимиром Різуном та його заступником Юлією Нестеряк. Від імені Ужгородського університету гостей прес-клубу вперше вітав новопризначений ректор УжНУ професор Федір Ващук.

Приміщення прес-клубу продовжує бути студентською аудиторією: там проходять лекції, семінари та практичні заняття, студентські та викладацькі науково-практичні конференції, захисти

курсів та дипломних робіт, різноманітні тренінги, майстер-класи, літературні вечори.

Нинішніми координаторами прес-клубу є другокурсниці Мирослава Турок та Ольга Брайляк. Вони та інші студенти-журналісти дбають про те, аби матеріали з висвітленням усіх подій, що відбуваються на відділенні, факультеті, в університеті, вчасно з'являлися на сайті відділення журналістики.

Галина ШУМИЦЬКА,

голова прес-клубу молодого журналіста «Медіаперспективи», доцент кафедри журналістики

РЕЖИМ — ОНЛАЙН

У медіаосвіту — і віртуальними дверима

Сайт відділення журналістики УжНУ став інструментом інноваційного навчання

Свій сайт в Інтернеті — це вже майже імператив для установ, організацій, ЗМІ, шкіл і навіть дитсадків, які створюють і підтримують власні веб-проекти у Всесвітній мережі. Найперший мотив — не випасти з контексту постіндустріального суспільства, головним ресурсом якого є інформація. Тож бути представленим в Інтернеті для університету чи його підрозділу й поготів є вимогою часу. Усвідомлення цього стало одним із поштовхів до створення сайту відділення журналістики УжНУ.

Потреба у своєму ресурсі на просторах Усесвітнього павутиння актуалізувалася для нашої кафедри 2008 року, коли в навчальних планах підготовки фахівців медіасфери з'явилася дисципліна «Інтернет-журналістика». Хоч сама ідея, ясна річ, народилася ще раніше. Відтак на одному з безплатних хостингів було створено перший онлайн-експериментальний майданчик для практикування майбутніх веб-журналістів. Щоправда, проіснував він усього кілька місяців і був закритий через невідвідуваність. Ресурс, який нині зветься сайтом відділення журналісти-

Під час презентації сайту відділення журналістики Ужгородського національного університету

ки УжНУ (<http://mediazakarp.at.ua>), було створено в середині II семестру 2009/2010 навчального року на ту саму потребу — мати тренувальний майданчик з дисципліни «Інтернет-журналістика». Зацікавленість і підтримка колег по кафедрі, насамперед доцента Галини Шумицької, у його створенні на онлайн-навчально-інформаційну платформу всього відділення дали поштовх до розвитку й удосконалення сайту, який, урешті, було презентовано медіааудиторії 18 листопада 2010 року. Первісно ресурс мав усього кілька блоків:

презентаційно-довідковий (розділи «Про відділення», «Підрозділи», «Наші випускники», «Фотогалерея», «Дошка оголошень»), новинно-інформаційний (розділи «Хроніка» та «Свіжий погляд»), науково-навчально-методичний (розділи «Бібліотека» й «Матеріали викладачів») та інтерактивний (розділ «Форум», функції коментування до модулів інших блоків). Дуже скоро ресурс збагатився розділом «Блоги», що нині, мабуть, є найулюбленішим у студентів, які мають змогу відверто висловлювати свої думки про світ довкола й про себе в ньому.

Від часу появи в медіапросторі сайт відділення журналістики безперервно розвивається: удосконалювався й далі змінюватиметься його дизайн (зокрема, завдяки сприянню викладача кафедри Лесі Поліхи), з'явилися нові можливості представлення мультимедійного змісту (аудіо- й відеоматеріалів, анімацій й фотозображень), студенти готують свіжу інформацію про події на відділенні, факультеті та в університеті (роботу координує, всіляко допомагаючи, веб-редакція — адміністратори Василь Путрашик та Галина Шумицька, віднедавна й модератор Василь Шаркань). Та найголовніше — ресурс справді виконує функцію навчально-практичної мультимедійної платформи, що, до слова, визнали й експерти шведського інституту FOJO та колеги з Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка — учасники українсько-шведського медіаосвітнього проекту — під час презентації нашого сайту в скандинавській країні навесні 2012 року.

Наш онлайн-ресурс є базою для реалізації на практиці навчально-методичних ідей викладачів кафедри журналістики, зокрема вміщує творчі студентські проекти, що стають підсумком їхньої діяльності в межах інтегрованих навчальних курсів («Теорії і практики журналістської творчості» й «Орфографічного практикуму»); «Радіожурналістики» й «Орфографічного практикуму»; «Основ професійного

мовлення телерадіожурналіста», «Стилістичного практикуму та «Основ операторської майстерності й телевізійного монтажу» тощо). Відповідно на сайт додалися нові розділи «Творчі майстерні», «Гостримо пера», «Практика», «Відеопроекти», «Аудіопроекти», «Віч-на-віч»...

Серед найближчих планів — розширення фонду й функціональності електронної бібліотеки з авторизованим доступом для наших студентів, зокрема відкриття в її межах онлайн-версії «Словника журналіста». Крім того, наповнюється база модуля «Тестування», що дасть змогу розширити можливості автоматизованого контролю знань студентів як під час модульних контрольних робіт, так і заліково-екзаменаційної сесії.

Безумовно, серед перспектив використання сайту — запровадження елементів дистанційної освіти, насамперед для студентів-заочників. Перші кроки на цьому шляху вже бачимо: на ресурсі розміщені навчальні матеріали, методичні посібники, переліки питань до заліків та іспитів, теми курсових, бакалаврських, дипломних, магістерських робіт із можливістю онлайн-ного вибору. Не за горами — веб-семінари, конференції чи віртуальні лекції або практичні заняття... Ну а сайт відділення журналістики залишатиметься одним із основних і надійних інструментів формування й професійного самоствердження особистості майбутнього журналіста. Ще й тому, що в нього вкладено душу і творить-ся він із любов'ю...

Василь ПУТРАШИК,

старший викладач кафедри журналістики, адміністратор сайту

КОНКУРСИ

Тетяна в ролі Уляни – з лаврами!

Студентка 3 курсу відділення журналістики Тетяна Ладжун взяла участь у VII фестивалі імені В.Майданного, що пройшов у Хустському районному будинку культури. І... наша колега посіла перше місце за найкращу жіночу роль!

Вісім аматорських театральних колективів області взяли участь у фестивалі. Програма була надзвичайно цікавою та насиченою. Театри з усіх куточків Закарпаття змагалися за призові місця.

Тетяна, яка представляла народний самодіяльний театр Будинку культури села Руські Комарівці Ужгородського району, зіграла роль Уляни в уривку з п'єси Г.Квітки-Основ'яненка «Сватання на Гончарівці». Між іншим, нагороду студентка отримала вразі. Ще в шкільні роки на обласному фестивалі вона посіла перше місце за кращу жіночу роль у виставі «Наталка Полтавка». Нині Тетяна повторила свій дебют. Вітаємо переможницю й бажаємо їй у майбутньому театральних та життєвих перемог!

Марія ЧАВАРГА,
студентка відділення журналістики

СПОГАДИ Із лекційного

Тетяна ДОВГАНІНЕЦЬ, завідувач редакції телевізійних та ігрових фільмів ТВО «Експеримент» телеканалу «Тиса-1»:

— У нас був дружній курс. Була навіть така «фішка», що під час іспиту завжди чекали один одного під дверима. Завідувач кафедри Юрій Михайлович Бідзіля завжди сердився, бо ми шуміли, але до 5 курсу трималися й підтримували всіх. Потім організовано йшли відзначати складання іспиту чи сесії загалом.

Із пар найбільше запам'яталися заняття з першого курсу Наталії Прокіпівни Бездір. Вона викладала «Теорію масової свідомості». Першу півпару ми проговорювали, і здавалося, просто балакаємо, а на другій — тезами записували все, що казали. Насправді, досвідчений педагог приводила нас самих до того, що мало бути закладено в лекції, наштотувала на різні думки, ставила незвичайні завдання. Було таке, що ми мали на першому курсі зробити собі саморекламу, презентувати себе якось.

А ще запам'яталися лекції Галини Валентинівни Шаповалової, оскільки вона цікаво подавала матеріал. Галина Василівна Шумицька теж розповідала цікаві речі: про лінгвістичні дослідження, розглядала питання психології...

«Ми були другим випуском»

Андрій ГАНУСИЧ, головний редактор інтернет-сайту «Час Закарпаття»:

— Здавалося б, лише нещодавно відвідував лекції, проходив перші практики, зі скрипом захищав курсові роботи, а насправді з того часу підготовлено вже не один випуск. Кафедрі журналістики я, у першу чергу, вдячний за те, що вона існує. Інакше невідомо, як би склалася моя доля. Найімовірніше, працював би вчителем історії, адже саме покинувши історичний факультет, вступив на журналістику. А так я маю змогу займатися улюбленою професією, яка дає мені не лише дохід, кар'єру, але й велике задоволення.

Із теплом згадує всіх викладачів. Ми були другим випуском і одними з перших студентів для наставників. Імпонувало те, що з перших курсів до нас ставилися не як до дітей, котрі щойно закінчили школу, а як до колег. Не знаю як зараз, але тоді кафедра журналістики була, напевно, найдемократичнішою з усіх підрозділів УжНУ. Ми ж намагалися не зловживати таким ставленням, натомість викладачі розуміли наші прагнення опанувати професію одразу ж на практиці. Благо, наскільки мені відомо, на кафедрі нині створені всі технічні умови для професійного зростання журналістів і, гадаю, гріх цим не скористатися.

Насамкінець, хочу висловитися з позиції головного редактора. Коли ми випускалися, практично всі однокурсники (хто хотів, звісно), знайшли роботу в медіа області. Сьогодні ринок достатньо заповнений кадрами, однак у цьому є великий плюс, бо існує простір для здорової конкуренції. Редактори приглядаються до найкращих студентів, пропонують їм співпрацю. І в насиченому конкурентному середовищі також є заслуга кафедри журналістики, яка щороку випускає нові таланти, підкріплені серйозною теоретичною базою, яку дав їм виш. І ці кваліфіковані випускники — головна висока оцінка кафедри журналістики УжНУ.

Краща студентка Закарпаття – журналістка!

ВУжгородському Падіоні відбувся конкурс «Кращий студент Закарпаття-2012». Участь у ньому взяли 9 студентів — представники різних вишів. Гідно себе представили усі учасники. Перемогла ж Юлія ДУБ — студентка 4 курсу відділення журналістики УжНУ.

Кожен із конкурсантів стався зацікавити суддів своїм представленням. Усі виявилися оригінальними. Проте найбільше журі вразив соціальний ролик, головною ідеєю якого було донесення думки про те, що замість віртуального спілкування в соціальних мережах варто більше уваги приділяти реальному життю, спілкуючись із людьми, які тебе оточують. Авторкою цього ролика стала саме наша Юлія Дуб.

Окрім журі, переможницю оцінили й усі інші присутні на конкурсі. Адже не помітити вогонь, яким горіли очі дівчини, було просто неможливо. Сама студентка задоволена й переповнена емоціями. І не лише через перемогу. Каже, коли побачила всіх, хто прийшов її підтримати, перемога відійшла на другий план, адже нема нічого кращого, ніж віра близьких людей у твої сили. До речі, це не єдиний вагомих успіх Юлі в 2012 році. Нагадаю, що Ю.Дуб стала призеркою всеукраїнської олімпіади з журналістики, яка проходила в Херсоні.

Отже, вітаємо переможницю й бажаємо їй підкорення нових вершин, реалізації нових бажань і прагнень.

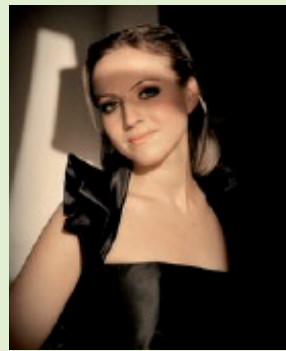
Мирослава ТУРОК,
студентка відділення журналістики,
Сергій ДЕНИСЕНКО (фото)

Із днем народження!

Ольга НАЙЧУК, штатний бухгалтер телерадіокорпорації CBS (Нью-Йорк, США):

— Мені страшенно пощастило, що свого часу я потрапила на одну з найпрогресивніших кафедр, де працюють люди зі свіжим досвідом, сучасними поглядами на викладання, люди, які посправжньому віддані своїй справі. І це все дуже надихало нас на самовдосконалення, адже журналіст — усюдишуща людина, котра не знає меж цікавості. Пам'ятаю, як ми часто нарікали на теорію в навчальній програмі і дискутували з професорами про доцільність абстрактних знань, наголошуючи: журналістика — на 90 % практична справа, а не академічна дисципліна. Ми слухали лекції й бігли після них із мікрофоном / диктофоном на якісь події (багато з нас уже працювали під час навчання), і це було захопливо, хоча потім доводилося соромитися, коли викладачі мови ЗМІ вказували на ляпи в наших матеріалах.

Одне слово, згадати є що. Тому кафедрі журналістики бажано тільки вдосконалення, однак не лише технічно. Газета, студія, медіацентр — це однозначно вагомий крок уперед (у наші роки такої практичної бази бракувало). Хай не бракує кафедрі талановитих студентів, майбутніх журналістів, які усвідомлено обирають свою професію. Адже на цей фах людей скеровують пристрасть і ентузіазм, а не мрія бути побаченим чи почутим. Із днем народження вас, журналісти УжНУ!

ТВОРЧІ ПРОЕКТИ

Радіонариси про викладачів

До 15-річчя започаткування в УжНУ підготовки журналістів передбачено чимало заходів, частину з яких наразі успішно реалізують студенти й викладачі «юного» відділення. Зокрема активно здійснюються наукові й творчі проекти. Так, п'ятокурсники під час наукового семінару виголосили статті, які передують їхнім роботам на здобуття відповідної кваліфікації. У свою чергу студенти 2 й 4 курсів створили радіонариси про викладачів. Головна умова мініпроектів — усебічно розкрити постать і показати не лише фахові її здібності, а й хобі, творчі уподобання, людські якості. Ідея належить викладачеві кафедри Віталію Завадяку, про якого студенти теж зробили творче дослідження. У підсумку радіонариси презентували у вигляді своєрідного дайджесту в Прес-клубі молодого журналіста. Повна версія розслідувань, які студенти назвали «Секретними матеріалами», — на Сайті відділення журналістики УжНУ.

Попереду ж — інші святкові заходи. Зокрема презентація фільму про кафедру журналістики та День відкритих дверей для залучення й кращого ознайомлення юних закарпатців із підрозділом, який готує фахівців у сфері ЗМІ.

Наталія КАРАЛКІНА,
студентка відділення журналістики

АНЕКДОТИ

Журналістські

Викладач студентів:
— Ви молодець, написали такий чудовий заголовок... До нього ще б і репортаж...

Студент-журналіст запитує в досвідченого викладача-практика:

— Як правильно треба писати, щоб стати професіоналом?

— Зліва направо.

Викладач дає завдання студентам:

— Напишіть статтю про те, що газета краща за телевізор! І не забудьте згадати головний недолік телевізора!

— Який???

— Що не можна заснути й прикрити лице телевізором!

Ірина КРУПКО,
студентка відділення журналістики

ПОГЛЯД

Орган ученої ради Ужгородського національного університету.

Замовлення № 160.

Ціна безкоштовно.

Виходить щомісяця, крім канікул. Номер підписано до друку 14.12.12.

Засновник і видавець
Ужгородський національний університет.
88003 м. Ужгород,
вул. Підгірна, 46.

Номер надруковано у видавництві «А-прінт», 46010 м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 0673501794
Наклад 500 примірників.
Формат А3, 2 ум. друк. арк.

Адреса редакції:
88016 м. Ужгород,
вул. Університетська, 14
(центральный корпус, поряд з аудиторією М1). Тел. 64-32-46.

Реєстраційне свідоцтво
ЗТ № 449/41 від 7.02.2008.

Головний редактор —
В.Ю.Тарасюк.

Дизайн — Л.Я.Поліха.
Набір — І.К.Левіна.
Коректура — М.В.Шимон.